

MONTAŻYSTA OBRAZU¹

I. PODSTAWOWE ZADANIA

- 1.1. Montażysta obrazu jest autorem montażu obrazu (zsynchronizowanego z dźwiękiem z planu) w filmie i jednym z głównych współtwórców filmu.
- 1.2. Montażysta obrazu ustala z Reżyserem i Producentem ogólne założenia artystyczne realizacji filmu, uzgadnia metodę i całą koncepcję zmontowania filmu oraz doprowadza do jej zrealizowania, zgodnie z twórczą stylistyką dzieła filmowego. Montażysta obrazu wykonuje zadanie twórczej organizacji przebiegu sekwencji, scen i ujęć filmu w czasie, wpływając na tempo filmu, jego nastrój i dynamikę; odpowiada także za jakość techniczną montażu, nadzorując odpowiednich specjalistów.
- 1.3. Montażysta obrazu dostosowuje swoje zapotrzebowanie na sprzęt, materiały oraz skład personelu pomocniczego do wybranych przez Producenta podstawowych parametrów technologicznych i odpowiadających im technicznie standardom montażowym.

II. ZALEŻNOŚCI SŁUŻBOWE

- 2.1. Montażysta obrazu podlega artystycznemu kierownictwu Reżysera i Producenta. W dziedzinie operatywnych dyspozycji podlega także Kierownikowi produkcji.
- 2.2. Montażysta obrazu kieruje pracami i jest bezpośrednim przełożonym wszystkich pracowników departamentu montażu (w tym Asystenta montażysty).
- 2.3. Montażysta ściśle współpracuje z Operatorem dźwięku, Konsultantem muzycznym, Grafikiem komputerowym, Supervisorem VFX i wykonawcami komputerowych efektów specjalnych, a także z innymi realizatorami oraz współpracownikami z ekipy filmowej; współpraca ta dotyczy wszelkich kwestii związanych z etapem postprodukcji, tj. z montażem obrazu i decyzjami mającymi wpływ na udźwiękowanie filmu oraz z materiałami wyjściowymi.

III. ZASTĘPSTWO

- 3.1. Montażystę obrazu, w przypadku jego czasowej nieobecności, zastępuje Drugi montażysta obrazu (jeśli występuje) lub Asystent montażysty (w przypadku prostych czynności technicznych).
- 3.2. W przypadku konieczności dłuższego zastępstwa Producent, za zgodą Reżysera, wyznacza innego Montażystę obrazu.

IV. PRAWA, OBOWIĄZKI I ZAKRES CZYNNOŚCI MONTAŻYSTY OBRAZU

4.1. Ogólne prawa i obowiązki Montażysty obrazu

- 4.1.1. Montażysta obrazu ma prawo i obowiązek uczestnictwa w produkcji filmu od rozpoczęcia prac zdjęciowych, poprzez prace okresu montażu i udźwiękowania, aż po prace końcowe. Nie wyklucza to ewentualnego zaangażowania Montażysty już w okresie przygotowawczym. Szczegółowy zakres prac i obowiązków Montażysty określa umowa.
- 4.1.2. Montażysta obrazu jest zobowiązany do realizowania artystycznych zamierzeń Reżysera filmu.

¹ W produkcji fabularnej zwykle jeden wiodący Montażysta obrazu odpowiada za całość prac montażowych. Nie wyklucza to zaangażowania osobnego specjalisty do spraw montażu obrazu lub jedynie np. montażu offline, montażu on-line, montażu efektów specjalnych, montażu animacji 2D, 3D itp. O ostatecznym kształcie obowiązków Montażysty obrazu winna decydować treść umowy z Producentem. Najczęściej jednak Montażysta obrazu ogranicza się do obowiązków wynikających z montażu offline i nie ma już tak rozległego zakresu obowiązków jak w czasach technologii światłoczułej.

- 4.1.3. Montażysta obrazu ma obowiązek zapoznać się z tematyką filmu i szczegółowo przestudiować zatwierdzony przez Producenta do realizacji scenariusz (ewentualnie scenopis, storyboard i/lub animatiki) oraz związane z nimi materiały dokumentacyjne.
- 4.1.4. Montażysta obrazu jest obowiązany przestrzegać zatwierdzonych terminów realizacji i warunków finansowych produkcji, bez uszczerbku dla wartości artystycznej filmu.
- 4.1.5. Montażysta obrazu jest obowiązany zgłaszać Kierownikowi produkcji i/lub Producentowi wszystkie fakty i okoliczności ograniczające możliwość terminowego wykonania prac produkcyjnych i poprodukcyjnych oraz zagrażające przekroczeniem kosztów filmu, wnosząc jednocześnie konkretne rozwiązania zmierzające do usunięcia tych okoliczności.
- 4.1.6. Montażysta obrazu ma prawo zaproponowania najbliższego współpracownika (Asystenta montażysty). Ma także prawo zaproponowania instytucji / firm / usługodawców świadczących usługi montażowe oraz nośników obrazu i dźwięku o określonych parametrach technicznych, zgodnie z uzgodnioną technologią montażu, przy czym ostatecznej akceptacji tych wyborów dokonuje Producent.
- 4.1.7. Montażysta obrazu ma prawo wnioskować do Kierownika produkcji o wymianę podległego mu Asystenta montażysty, jeśli są ku temu przesłanki wynikające z niewłaściwego przygotowywania pracy Montażysty obrazu.
- 4.1.8. Montażysta obrazu, poprzez możliwie jak najlepsze wykonanie swoich zadań, powinien przyczynić się do sprawnej obsługi prac okresu montażu i udźwiękowienia oraz prac końcowych (czyli całego etapu postprodukcji) ale także, w miarę możliwości, udzielania konsultacji i pomocy głównym realizatorom w trakcie okresu zdjęciowego.
- 4.1.9. Montażysta obrazu winien dążyć do optymalizacji prac okresu montażu i udźwiękowienia poprzez wprowadzanie rozwiązań organizacyjnych dających możliwość równoległego przygotowywania poszczególnych elementów obrazu i dźwięku do finalnego montażu.
- 4.1.10. Montażysta obrazu odpowiada za montaż wszystkich audiowizualnych materiałów wyjściowych filmu umożliwiających nieskrępowaną dystrybucję filmu w kraju i za granicą na różnych polach eksploatacji, w zakresie uzgodnionym z Producentem filmu, przy czym Producent może zdecydować o innym podziale obowiązków i zlecić te prace innym osobom lub firmom.
- 4.1.11. Montażysta obrazu współpracuje z Kierownikiem produkcji i/lub Drugim kierownikiem ds. postprodukcji przy przygotowaniu szczegółowego kosztorysu filmu w zakresie zapotrzebowania na sprzęt i materiały oraz usługi związane z realizacją montażu obrazu na wybranych nośnikach; na życzenie Kierownika produkcji pomaga w sprawdzeniu merytorycznym operacji gospodarczych związanych z techniką montażową potwierdzając podpisem właściwe dokumenty (faktury, rachunki, protokoły). Kierownik produkcji może jednak zlecić ten zakres prac innym osobom, np. Drugiemu kierownikowi produkcji ds. postprodukcji.
- 4.1.12. W wypadku osobistego powierzenia Montażysty obrazu sprzętu technicznego, odpowiada on za jego prawidłową obsługę, eksploatację oraz ewentualną konserwację (o ile posiada stosowne kwalifikacje).
- 4.1.13. Podczas wszystkich prac Montażysta obrazu dba o możliwość zastosowania rozwiązań odpowiednich dla skali rzeczywistych potrzeb organizacji przebiegu sekwencji, scen i ujęć w czasie ekranowym filmu. Odpowiednio do przyjętej koncepcji montażu obrazu i dźwięku szuka oryginalnych rozwiązań oraz nowatorskich technicznie metod pracy (np. w dziedzinie montażu elektronicznego); zapoznaje się z nowymi technologiami z zakresu: montażu offline i online, grafiki, animacji oraz efektów komputerowych, bada możliwości wzbogacenia lub uzupełnienia oprawy wizualnej filmu w okresie montażu i udźwiękowienia i wskazuje kierownictwu produkcji filmu stosowne rozwiązania do zastosowania.

4.2. Zakres czynności Montażysty w okresie przygotowawczym (opcja)

- 4.2.1. Na życzenie Reżysera Montażysta obrazu udziela wskazówek i konsultacji przy pracach związanych z ustaleniem koncepcji montażu filmu, w tym prac nad scenopisem i/lub storyboardem.
- 4.2.2. Współpracuje z Reżyserem, Producentem i Supervisorem VFX przy wykonaniu montażu demo i/lub animatiku przykładowej sekwencji filmu.
- 4.2.3. Uzgadnia z Kierownikiem produkcji wybór swojego najbliższego współpracownika (Asystent montażysty) oraz skład podległego sobie personelu pomocniczego, wybór sprzętu technicznego do montażu obrazu i dźwięku, wybór właściwych studiów postprodukcyjnych, ustala procedurę obiegu zmontowanych nośników w uzgodnionej technologii produkcji filmu.
- 4.2.4. Współpracuje z Kierownikiem produkcji przy zamawianiu sprzętu specjalnego do montażu, a także uzgadnia wszystkie pozycje związane z montażem w kosztorysie filmu.
- 4.2.5. Przeprowadza próby sprzętu montażowego, który będzie używany w jego pracy.
- 4.2.6. Opcjonalnie uczestniczy w montażu zdjęć próbnych.

4.3. Zakres czynności Montażysty obrazu w okresie zdjęciowym

- 4.3.1. Montażysta obrazu prowadzi bieżący montaż obrazu filmu wraz z towarzyszącym mu dźwiękiem, według scenariusza, scenopisu lub storyboardów oraz wskazówek Reżysera, celem maksymalnego skrócenia późniejszego okresu montażu i udźwiękowania, bazując na dostarczanych z planu raportach montażowych.
- 4.3.2. Zakres artystycznej samodzielności Montażysty obrazu (tzw. kreatywnego montażu) jest przedmiotem wcześniejszych uzgodnień między Montażystą obrazu, a Reżyserem i Producentem. Możliwość takiej samodzielności powinna zostać zapisana w umowie.
- 4.3.3. Z wyjątkiem filmowych form muzycznych, jak np. musical, Montażysta obrazu w pierwszej kolejności montuje wstępnie obraz filmu.
- 4.3.4. W wypadku uzgodnień techniczno-organizacyjnych z kierownictwem produkcji filmu, pionem reżyserskim i pionem operatorskim, Montażysta obrazu (osobiście lub wraz z Asystentem montażysty) – może uczestniczyć w kolejnych dniach zdjęciowych na planie, gdzie za pomocą przenośnego sprzętu montażowego przeprowadza bieżącą ocenę przydatności realizowanego materiału i wykonuje wstępny elektroniczny montaż poszczególnych scen.
- 4.3.5. Montażysta konsultuje z Reżyserem liczbę zrealizowanych ujęć i ich jakość merytoryczną z punktu widzenia prac montażowych; może sugerować konieczność uzupełnień, zwraca uwagę na usterki, np. brak przebitek, detali, niewłaściwe, w stosunku do osi optycznych, ustawienie odtwórców lub inne działania na planie itp.
- 4.3.6. Montażysta obrazu zabezpiecza przed zagubieniem lub uszkodzeniem wszystkie otrzymywane kopie robocze z laboratorium lub materiały zapisu elektronicznego z planu, segreguje je i opisuje w uzgodnionej technologii, stosownie do chronologii akcji w scenariuszu lub w scenopisie oraz do zapisów z klapsa i zapowiedzi Klapsa. Kompletuje raporty montażowe z planu i inne materiały mogące ułatwić montaż filmu. W wypadku montażu filmu w technologii elektronicznej opisuje otrzymane pliki komputerowe. Wyżej wymienione czynności Montażysta obrazu wykonuje samodzielnie lub nadzoruje, zlecając je do wykonania Asystentowi montażysty.
- 4.3.7. W zależności od przyjętej i uzgodnionej techniki montażu, współpracując z Operatorem dźwięku, Montażysta obrazu przygotowuje i montuje obraz filmu, synchronizując go z dźwiękiem roboczym. W wypadku realizacji filmu w technologii zapisu elektronicznego montuje jednocześnie całość informacji audiowizualnej, zlecając czynności pomocnicze Asystentowi montażysty.

- 4.3.8. Jeśli procedury wyznaczone przez Producenta nie zakładają innego sposobu działania², Montażysta obrazu zleca Asystentowi montażysty wykonywanie 3 kopii w dwóch standardach zapisu (nośników) wszystkich oryginalnych nagrań z planu (tzw. backup), po każdym dniu zdjęciowym.
- 4.3.9. Montażysta obrazu przygotowuje wraz z Asystentem montażysty (lub o ile mu tego nie zlecił – samodzielnie) projekcje robocze materiałów z planu; w szczególności przygotowuje i obowiązkowo uczestniczy w okresowych przeglądach dla Reżysera i Producenta wstępnie zmontowanych materiałów filmowych; wykonuje zalecone poprawki montażowe do całkowicie zmontowanych scen i sekwencji; konsultuje z Reżyserem wybór dubli do ostatecznego montażu filmu.

4.4. Zakres czynności Montażysty obrazu w okresie montażu i udźwiękowania

- 4.4.1. Montażysta obrazu prowadzi montaż filmu aż do momentu akceptacji zmontowanego obrazu filmu przez Reżysera i przyjęcia go przez Producenta. Montując film w przyjętej technologii, łączy kadry różnych ujęć ze sobą, opracowuje przejścia montażowe, wprowadza proste (szkicowe) napisy i efekty montażowe (w ramach swoich kompetencji i możliwości technicznych) lub opracowuje wytyczne do ich wykonania. W wypadku oczekiwania na wykonywane przez zewnętrzne podmioty materiały dodatkowe do włączenia w film (jak np.: loga firm, czołówki, napisy i podpisy, materiały archiwalne i cytaty, komputerowe efekty specjalne itp.) Montażysta obrazu rezerwuje na nie miejsce w zmontowanej wersji obrazu filmu według dokładnego czasu trwania i długości tych planowanych do włączenia materiałów.
- 4.4.2. W wypadku filmów muzycznych z nagraniem wcześniej muzyką montuje obraz filmu „pod dźwięk”, szczególnie dbając o synchronizację materiałów.
- 4.4.3. Po zakończeniu prac nad obrazem offline filmu (czyli po zamknięciu montażu obrazu filmu), może czynnie uczestniczyć w opracowaniu koncepcji ostatecznego udźwiękowania filmu w konsultacji z pionem reżyserskim i pionem dźwiękowym, współpracując w tym zakresie z Konsultantem muzycznym i Kompozytorem.
- 4.4.4. Po zakończeniu montażu obrazu filmu ściśle współpracuje z Operatorem dźwięku, Montażystą dźwięku oraz z innymi osobami i podmiotami odpowiedzialnymi za wykonanie i dostarczenie do montażu wszelkich materiałów dodatkowych.
- 4.4.5. Współpracuje z wykonawcami animacji, grafiki, retuszy, efektów komputerowych, skomplikowanych czołówek itp. udzielając im wskazówek technicznych i merytorycznych. W razie potrzeby, w porozumieniu z Producentem, zleca Asystentowi montażysty udostępnienie im kopii zmontowanych sekwencji i scen filmu. Przyjmuje materiały dodatkowe do montażu po ich akceptacji przez Reżysera i Producenta.
- 4.4.6. Współpracuje w przygotowaniach i odbiera zebrane przez Asystenta montażysty gotowe zamówione (w uzgodnieniu z Reżyserem i Producentem) cytaty z innych utworów audiowizualnych (np. archiwalia) i zgłasza chęć ich wykorzystania Kierownikowi produkcji. Ewentualne konsekwencje prawne użycia cytatów (w świetle prawa autorskiego) ponosi Producent, dlatego też ich użycie w montażu obrazu filmu jest warunkowane zgodą Producenta.
- 4.4.7. Montażysta obrazu współpracuje przy montowaniu napisów czołowych i końcowych.
- 4.4.8. Wskazuje Operatorowi dźwięku odpowiedzialnemu za udźwiękowanie filmu parametry techniczne i czasowe związane z przygotowaniem finalnego dźwięku; zapewnia wybrane

² Kopiowanie elektronicznych oryginalnych materiałów kamerowych (OCF, ang.: *original camera files*) wykonywane jest także często przez dedykowanego pracownika pionu operatorskiego (np. Asystenta operatora obrazu, Data Wranglera / Data managera czy ewentualnie DIT, ang.: *digital imaging technician*) jeszcze na planie zdjęciowym, szczególnie gdy transport materiałów z planu do montażowni nie jest możliwy lub jest utrudniony. Logistyka wykonywania backupów, wymaga dokładnego i indywidualnego uzgodnienia oraz decyzji, czy pozostaje ona w zakresie prac na planie zdjęciowym, czy też w zakresie prac studia postprodukcji.

fragmenty obrazu filmu do organizacji nagrań postsynchronów dialogów, efektów dźwiękowych (synchronicznych i bocznych) i muzyki filmu³.

- 4.4.9. Ściśle współpracuje z pionem dźwiękowym, udzielając na życzenie realizatorów wskazówek montażowych podczas nagrań.
- 4.4.10. Opcjonalnie przyjmuje wszystkie wykonane nagrania dźwięku.
- 4.4.11. Opcjonalnie przygotowuje – na zlecenie Producenta we współpracy z Reżyserem – materiały promocyjne filmu, tj. montuje wersje zwiastunów, teaser, wideoklip, teledysk itp. Szczegółowy zakres tych prac określa umowa z Producentem⁴.
- 4.4.12. Opcjonalnie uczestniczy w pracach związanych z ostatecznym zgraniem wszystkich elementów dźwiękowych na jedną ścieżkę i nadzoruje przygotowanie ostatecznej, kompletnej kopii do prezentacji gotowego filmu w takiej formie, aby można było przeprowadzić ewentualne poprawki zarówno w obrazie, jak i w dźwięku.
- 4.4.13. Uczestniczy w pokazie kolaudacyjnym. Na zlecenie Producenta wykonuje lub nadzoruje wykonanie wszelkich niezbędnych audiowizualnych poprawek montażowych i ponownie przedstawia finalną wersję filmu do akceptacji⁵.

4.5. Zakres czynności Montażysty obrazu w okresie prac końcowych

- 4.5.1. Po ostatecznej akceptacji – przez Reżysera, Producenta, Operatora obrazu i Operatora dźwięku – finalnej wersji filmu, Montażysta obrazu nadzoruje przekazanie Kierownikowi produkcji kompletnych materiałów wyjściowych obrazu filmu (lub obrazu i dźwięku), w uzgodnionych standardach i na odpowiednich nośnikach, w celu przekazania ich do właściwych podmiotów zajmujących się dalszą transformacją tych materiałów i produkcją kopii filmu; w związku z tym wykonuje m.in. następujące prace:
 - 4.5.1.1. W wypadku montażu elektronicznego⁶, nadzoruje i zleca przekazanie plików komputerowych z obrazem i dźwiękiem filmu w wersji online wraz z listą montażową (tzw. EDL – *Edit Decision List*) wyznaczonemu przez Kierownika produkcji podmiotowi, do dalszego opracowania (np. do transferu na negatyw w celach archiwizacyjnych).
 - 4.5.1.2. Opcjonalnie nadzoruje i zleca wykonanie kopii materiałów audiowizualnych całego filmu dla celów bezpieczeństwa (*final backup*) oraz nadzoruje przygotowanie, na polecenie Producenta, kopii pokazowych i innych materiałów wyjściowych, w uzgodnionej liczbie, we wskazanych standardach oraz formatach technicznych i na określonych nośnikach – o ile nie zlecił wcześniej tych wszystkich prac Asystentowi montażysty lub nie zostały one zlecone upoważnionym pracownikom, przedstawicielom montażowni lub studia postprodukcji.
 - 4.5.1.3. Montażysta obrazu wraz z Reżyserem, Operatorem obrazu, Producentem, Kierownikiem produkcji i innymi osobami wyznaczonymi przez Producenta - uczestniczy w odbiorze wykonanej kopii wzorcowej filmu.

³ Praktyka przygotowywania dubli przez Montażystę obrazu powoli zanika wraz z możliwościami technicznymi obróbki obrazu elektronicznego przez Operatora dźwięku odpowiedzialnego za zgranie i Montażystę dźwięku.

⁴ Obowiązki dotyczące przygotowania materiałów dodatkowych są kwestią umowy i uzgodnień z Producentem, gdyż w praktyce promocją filmu zajmują się inne, wyspecjalizowane osoby i firmy np. agencja reklamowa, dystrybutor filmu.

⁵ W końcowej fazie prac etapu postprodukcji – szczególnie po kolaudacji nie powinno już dochodzić do zmian w montażu obrazu; ewentualnie poprawki powinny dotyczyć napisów, efektów wizualnych lub elementów wprowadzanych po zatwierdzeniu montażu obrazu (offline).

⁶ W wypadku klasycznego montażu filmu (z udziałem taśmy światłoczułej), co nie jest już praktykowane, Montażysta obrazu przekazywał zmontowaną kopię roboczą do laboratorium w celu ścięcia negatywu wraz ze zmontowanym dźwiękiem na uzgodnionym nośniku celem wykonania negatywu tonu, po czym akceptował pierwszą kopię dźwiękową filmu.

- 4.5.2. Dokładny wykaz materiałów wyjściowych filmu umożliwiających dystrybucję filmu na różnych polach eksploatacji (jak kino, home video, telewizja, internet, nowe media itd.), włącznie z materiałami promocyjnymi (zwiastuny, teasery itp.) przygotowywanymi przez Montażystę obrazu, określa (co do zasady) w zawartej z Montażystą obrazu umowie Producent.
- 4.5.3. Jeśli umowa z Montażystą obrazu nie przewiduje wykonywania dodatkowych materiałów – szczegółowy ich wykaz sporządza pełnomocnik Producenta (np. Kierownik produkcji, Drugi kierownik produkcji ds. postprodukcji lub dedykowany Kierownik postprodukcji itp.), określając techniczne parametry eksploatacyjne tych materiałów i wskazując ich wykonawców.